

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se primesc după tarif.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M A N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160.—

Pe 1/2 an „ 80.—

Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:

Pe un an Lei 320.—

Pe 1/2 an „ 160.—

Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America

Pe un an 2 dolari

Manuscrisele nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Situația politică

Atitudinea opoziției și uneltirile liberale. — Ce guvern se va forma?

Tratatul național-tărănist, după cum am mai anunțat, n'au dat rezultatul dorit, fuziunea eșuând. S'a menținut însă colaborarea pentru răsturnarea guvernului, lăsându-se totodată și șanse pentru a se continua tratativele de fuzionare.

În privința colaborării național-tărăniste în viitorul guvern, nu a reușit înțelegerea pe motivul, că atât țărăniștii, cât și naționaliștii, se prea încred în puterile lor și își revindcă fiecare fracțiune locurile cele mai importante.

Un guvern național-tărănist de altfel nici n'ar fi putut înregistra nici un succes, deoarece s'ar fi împiedicat reciproc în guvernare și astfel și-ar fi răsturnat singuri guvernul.

În prezent cele mai mari șanse de a forma viitorul guvern, le au naționaliștii, dar sigur se va putea constata după rezultatul alegerilor comunale, că cine are mai mari șanse, deoarece rezultatul alegerilor comunale va confirma, că cine poate avea șanse pentru a lua locul actualului guvern.

Opoziția unită de altfel luptă din toate puterile pentru a-și asigura reușita în alegerile comunale, căutând să-i dezavueze pe liberali, ca să nu se mai poată menține la guvern.

Liberalii în schimb fac toate eforturile pentru a-se menține la guvern, căutând chiar să amâne și alegerile comunale, întrucât se vor convinge, că nu pot avea șanse de reușită prin nici un fel de mijloace, în alegerile comunale.

Guvernamentalii, după cum am comentat într'un număr recent, se ocupă chiar și cu ideea de a introduce o dictatură liberală pentru a se mai menține la guvern.

Ideea dictaturei eventuale, de altfel opoziția o combate cu strășnicie și probabil nici M. Sa nu va consimți la introducerea unei dictaturi.

Liberalii se mai ocupă și cu ideea propunerii unui guvern de tampon, numai, ca să nu trebuie să-și cedeze locul partidelor din opoziție, cari nu-i convin, avertescanții favorabili liberalilor nemai putând avea șanse, după înfrângerile suferite.

Un guvern de tampon, evident ar fi pe placul liberalilor, deoarece le-ar servi interesele, ca și avertescanții, dl. Brătianu propunându-l din oamenii devotați liberalilor.

Sub guvernul de tampon liberalii s'ar putea reorganiza liniștii, iar când și-ar termina reor-

ganizarea, guvernul de tampon, la dorința dlui Brătianu, ar reda puterea din nou liberalilor.

Surprize, evident, vom mai putea încă înregistra și după alegerile comunale.

Fapt este deocamdată, că și liberalii simt nevoia de-a se retrage dela guvern chiar și pentru a se reorganiza.

Cei mai de seamă români

Revista „Știu tot“ din București, a întreprins o anchetă pentru a se exprima voturile în privința designării „celor mai de seamă români în viață“. Și-au dat votul 3253 de cititori, evidențându-se ca cei mai mari români în viață, în domeniul poeziei: O. Goga și Radu D. Rosetti; nuvelistici: I. Brătescu-Voinești; romanului: L. Rebreanu; politicii: I. I. C. Brătianu; economiei naționale: V. Brătianu; finanțelor: M. Blank; picturii: Verona; muzicii: G. Enescu; științei: Prof. Dr. G. Marinescu; ziaristici: C. C. Bacalbașa; artei dramatice: C. Nottara și Ar. Demetriad; oratoriei: I. G. Duca; erudițiunii: N. Iorga; scrierilor teatrale: V. Eftimiu.

Desbinarea liberalilor

— Au eșuat tratativele cu disidenții. —
Certurile miniștrilor nu s'au putut curma.

Guvernul, după cum se știe, luptă cu mari greutate, cari și în partidul guvernamental se agravează.

O mare parte dintre liberali s'au grupat pe lângă ziarul „Răspunderea“ pentru a purifica partidul liberal.

Di Brătianu a început tratative cu aceștia, pentru a-i determina să nu-și continue acțiunea pornită. Tratatul însă n'au dus nici la un rezultat favorabil, purificatorii continuându-și acțiunea începută.

Certurile între miniștri de asemenea sunt la ordinea zilei, continuându-se latent și din când în când, evidențiat, între d-nii Vintilă Brătianu —

Alegerile comunale

Vor avea loc la 1 Decembrie.

Alegerile comunale, deși era vorba să aibă loc în 15 Decembrie, acum s'au stabilit pe ziua de 1 Decembrie, guvernul, probabil accelerându-le pentru a-și asigura poziția. Liberalii, afirmative în acest scop au accelerat alcătuirea listelor electorale, cari de altfel au provocat vii nemulțumiri, neintroducându-se în liste mai mulți alegători.

Doleanțele de altfel sunt generale în privința alcătuirii listelor, toți alegătorii reclamându-și înscrierea în liste.

Pe de altă parte se anunță, că guvernul va face tot posibilul pentru a-și asigura reușita, dând ordine confidențiale în acest scop, pentru a împiedica activitatea, pe care o desfășoară opoziția în vederea alegerilor comunale.

Invalidările dela Camera de Comerț din Cluj.

Guvernul a validat mandatele dlor Romanovici și Jilescu. — Membrii continuă să nu le recunoască valide mandatele.

Camera de comerț din Cluj, după cum se știe, a invalidat mandatele dlor Jilescu și Romanovici, dar guvernul, acum le-a declarat valide.

Nemulțumirile în sânul membrilor Camerei de Comerț sunt generale pentru validarea acestor mandate și aproape toți membrii intenționează să nu recunoască valide mandatele dlor Romanovici și Jilescu.

Validarea mandatelor din chestie a provocat de altfel mare consternație în sânul membrilor și se intenționează să se facă tot posibilul pentru reinvalidarea dlor Romanovici și Jilescu.

Fruntașii opoziției la Rege

Fruntașii opoziției s'au anunțat pentru a se prezenta săptămâna viitoare în audiență la M. S. Regele Ferdinand, dorind să-l informeze pe Suveran asupra situației politice create în urma regimului desfășurat în ultimul timp și către liberali și solicitând înlăturarea actualului guvern, pe baza rezultatului alegerilor pentru camerele agricole.

Văitoianu — Mârzescu — Al. Constantinescu — Moșoiu — Lapedatu etc.

Între miniștri Lapedatu și Moșoiu, cari sunt certați pe chestia șefiei organizației din Ardeal și Banat, d. Al. Constantinescu a încercat zilele aceste o împăciuire, dar n'a înregistrat nici un rezultat favorabil.

Neînțelegerile între liberali cresc zi de zi și este foarte posibil, să accelereze și aceste retragerea guvernului.

Liberalii deocamdată caută să-și reorganizeze partidul, care în caz contrar este amenințat să se distrugă.

Doleanțele profesorilor

La congresul profesorilor celor patru universități din România, congres, care a avut loc la Cluj în luna Iunie, a fost votată o moțiune, care acum s'a prezentat Ministerului de Instrucțiune, preconizându-se doleanțele profesorilor după cum urmează:

1. Școlile superioare speciale să-și păstreze autonomia, să nu fie încorporate universităților.

2. Să se înființeze cursuri speciale pentru profesori secundari de știință experimentală.

3. Ministerul să acorde valută profesorilor cari vor să ia parte la congrese științifice internaționale, cari sunt invitați să țină cursuri la universități străine, sau cari doresc să facă cercetări științifice în străinătate.

4. Soluționarea salarizării și pensionării profesorilor să nu mai sufere amânare.

5. Să se plătească în întregime salariul profesorilor cari au două catedre.

Artiștii noștri în Italia

Declarațiile tenoristului nostru Marius Creivean, reîntors din Italia.

Întâlnindu-ne cu excelentul nostru tenorist Marius Creivean, reîntors pentru câteva zile din Italia, ne-am folosit de ocazie, pentru a-i cere câteva lămuriri asupra vieții artiștilor noștri, cari se află în străinătate.

Di Marius Creiveanu, plecând dela noi din Cluj, pentru a-și continua studiile în Italia, ca fost elev al dlui Bobescu dela Opera Română din Cluj, care de altfel l-a sfătuit la acest pas, — ne-a declarat următoarele în această chestie:

— Eu am plecat anul trecut după cum se știe, la Milano unde am studiat cu măestru Ciocci, fost tenorist și elev al maestrului Cottoni.

— Reîntorcându-mă pentru câteva săptămâni, am de gând să dau câteva concerte în acest timp, până mă voi reîntoarce în Italia pentru a-mi continua perfecționarea.

— În Italia de altfel este foarte grea viața pentru artiștii români, deoarece nu prea au ajutoarele necesare, iar cari au câte vr'un neînsemnat ajutor, nici nu și-l primesc la timp, încât mai mult sunt avizați la propriile puteri, ducând o mizerie nemăpomenită.

— În tot cazul ar fi de dorit, ca guvernul să dea mai mare atenție acestor martiri, cari se sacrifică pentru a câștiga renume țării lor prin străinătate.

Evident, ne atașăm și noi la aceste păreri, accentuând, că din fondurile secrete, cari se risipesc, să se dea și acestor purtători ai vocii românești în străinătate, pentru a le înlătura mizeria, — ca liniștiți să-și poată continua studiile.

'Cartea Industrișului Român'

— Explicații necesare. —

În numărul trecut am făcut un rezumat după critica, pe care dl Prof. Ing. Filipescu a publicat-o în ziarul „Patria“.

Rezumatul publicat a nemulțumit pe dl A. Domide și ceilalți autori ai broșurei „Cartea Industrișului Român“ crezându-l un atac îndreptat contra persoanei dlor.

Noi, prin publicarea rezumatului n'am avut nici o intenție de-a ataca persoana autorilor din chestie, ci am inserat unele păreri, cari nici nu sunt ale noastre, departe fiind de noi ideea de-a ataca autorii din chestie, față de cari de altfel nu avem nici obiecțiuni nici antipație, articolul fiind al dlui Prof. Ing. Filipescu și numai rezumatul al nostru cari înțelegem nizuința dlor Domide și celorlalți autori ai broșurei din chestie.

* Femei! „Cartea Moașelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 150 la librăria Anca.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

TEATRALE

**Premiera
„Frații Karamazov“**

Premiera săptămânii acesteia la Teatrul Național a fost o minunată piesă: „Frații Karamazov“ prelucrată după romanul lui Dostoievski de dnii Jaques Copeau și Jean Croué și tradusă de dl Em. Dragoș.

Intr'adevăr autorii au reușit să redea toate amănunțele (afară de mici și neînsemnate epizoade) cari le găsim în roman. Adăugând la aceasta și jocul neîntrecut al artiștilor noștrii, putem cu drept cuvânt zice că a fost una dintre cele mai bine reușite piese ale acestei stagiuni.

Dl Neamțu Ottonel în rolul bătrânului Karamazov a știut să evidențieze caracterul acestui om rău, sgârcit, bețiv și afemeiat, care tocmai în urma acestor calități rele, se face nesuferit înaintea copiilor săi și în special înaintea celui mai mare fiu: Dimitrie, cu care are și niște încurcări bănești, precum și din motivul că bătrânul vrea să-i fie rival pentru Grușenka. Acest rol al fiului violent a fost incredințat dlui Psata, un vechi și bun artist al scenei noastre. Al doilea fiu, Ivan, o fire curioasă, a avut un interpret bun în dl Dimitriu, iar al treilea, Alioșa mai blând și foarte religios, a fost dl Rădulescu-Râmnic bine nimerit în acest rol. Demn de laudă și foarte priceput în rolul lui Smerdiacov a fost dl Voicu, precum și dl Popovici în rolul Părintelui Zossima. O bună interpretă a rolului Grușenkei a fost dna Bârsan, dar ne place mai bine a o vedea în alte roluri mai impunătoare. Dra Cronvald s'a achitat bine de rolul Katerinei Ivanovna. Ceilalți interpreți, precum și directorul de scenă, dl Sică Alexandrescu au năzuit să ridice reușita la nivelul dorit. Un joc original ne-a înfățișat maestrul Ligeti în actul IV, dimpreună cu ansamblul său.

A.

Programul Teatrului Național:

Dum. 1 Nov. seara Frații Karamazov
Marți 3 „ Disparuții
Joi 5 „ „
Sâmbătă 7 „ „

Programul Operei Române:

Dum. 1 XI. 1925 Aida
Luni 2 „ „ Samson și Dalila
Mercuri 4 „ „ Pagliacci și Balet
(Debutul dlui G. Dippan)
Vineri 6 XI. 1925 Faust (Dirijează dl dr. Brody)
Dum. 8 XI. 1925 Pagliacci și Balet

La Librăria Alex. Anca
se primesc abonamente
pentru Revista

„TEATRU“

pe un stagiu 200 Lei.
Apare bilunar.

**Local
de
prăvălie**

în centrul orașului
mare frumos de mărime
5+15 mtr. să închiriază

imediat

Informațiuni la
Librăria Anca Cluj P. Unirii.

Informațiuni

— M. S. Regina Maria și-a avut ziua nașterii în 29 Oct. a. c. care zi s'a serbat în întreaga țară cu o deosebită solemnitate.

— Ungaria, caută să iasă din Liga Națiunilor, neputându-și valida aspirațiunile în cadrele acestei organizații.

— Studențimea din Cluj a avut de înregistrat anul acesta mai multe neajunsuri, încât au fost nevoiți să-și evidențieze doleanțele în privința taxelor exagerate, profesorului Thomas etc. și au cerut să se reintroducă cartelele cu reducere pe C. F. R. să se autorizeze funcționarea societății vechi „Petru Maior“, să se revină asupra sporirii taxelor de examene; să se modifice regulamentul universitar înlocuit în anul 1922—23.

— Dl Gritta, prefectul poliției din Cluj este vorba să fie transferat înapoi la Arad.

— O nouă episcopie este vorba să se înființeze pentru românii de peste hotare, adică pentru cei din Jugoslavia, Albania, Macedonia, America etc.

— O rezoluție votată de congresul minoritar. În ședința din 15 Octombrie a congresului minoritar s'a votat o decizie în care se spune între altele: „Delegații a 33 de grupuri și 12 naționalități, cuprinzând 35 milioane de oameni, se declară solemn aderenți următoarelor principii: Libertatea culturală-națională este tot atât un bun al lumii culturale ca și libertatea religioasă. Acest principiu trebuie să fie recunoscut ca un principiu extern pentru tendințele „Ligii Națiunilor“ și să-și găsească expresia în norme de drept eficace. În consecință, fiecare stat va fi ținut, să acorde minorităților sale naționale libera și neîngrădită exercitare a tuturor drepturilor cetățenești“.

— Noul taxă de export. Delegația economică a guvernului a stabilit următoarele reduceri de taxe de export la porumb: 12.000 lei de vagon, dela 20.000, orz: 12.000 dela 20.000, mei: 12.000 dela 15.000, mazăre: 15.000 dela 20.000, linte: 15.000 dela 20.000, fasole: 15.000 dela 20.000, paste făinoase: 15.000 dela 25.000, rapiță de orice fel (de primăvară, sălbatecă, colza și nabeta): 20.000 dela 30.000, malz: 10.000 dela 20.000. La fructe de orice fel, afară de nuci, s'a înlocuit taxa de export, care era de 5000 lei vagonul la mare și 8000 lei la pere, printr'o taxă statistică de 200 lei la vagon.

— Conflictul greco-bulgar s'a aplanat, încetând ostilitățile atât Grecia, cât și Bulgaria, la intervenția Ligii Națiunilor.

— „Asociația edificatorilor de case“ după ce n'a reușit să se constituie Dumineca trecută, a convocat o nouă adunare pe Dumineca aceasta. În chestie este interesată „Asigurarea Românească“ cu Romanovici din Cluj.

— Căpit. Ionescu dela Cercul de Recrutare din Cluj — fiind acuzat cu luare de mită pentru diferite chestii de sustragere dela serviciul militar a mai multor indivizi, în complicitate cu faimosul Szilágyi, binecunoscut în Cluj prin afacerile sale — a fost condamnat la pierdere de grad și 6 luni închisoare de către Consiliul de Răsboi al Corp. VI. Armată, în urma declarațiilor făcute de către Szilágyi, care, probabil a căutat să se răsbune, pentru că-i acuzat și cu spionaj. Cu toate aceste însă Szilágyi este pe picior liber.

* Imprimare Advocațiale la librăria Anca.

— † Stelian Popescu, eminentul profesor și luptător al românilor, a decedat zilele aceste în București.

— Conflictul greco-bulgar s'a reînnoit, atacându-se din nou reciproc grecii cu bulgarii.

— Reorganizarea școlii de ucenici din Cluj. Dl Chirculescu, ministrul muncii, a donat pentru școala de ucenici din Cluj 1.000.000 lei, contribuind cu această donație la reorganizarea acestei școli.

— Guvernul demisionând în Franța s'a constituit un nou guvern, în frunte cu dl Painlevé. (Prezidenție și Finanțe) având miniștri pe dnii: Bonnet la Buget, Briand la Externe, Schramek la Interne, Chantemps la Justiție, Dalldier la Răsboi, Borel la Marină, De Monzie la Lucrări Publice, Delbos la Instrucția Publică, Durand la Agricultură, Perrier la Colonii, D. Virocent la Industrie și Comerț, Antierou la Pensuni și Durafom la Muncă.

— Românii americani plănuiesc să vină la Crăciun acasă pentru a-și vizita țara.

— Numeroși studenți au renunțat la înscrierea la Universitatea din Cluj, în urma noului regim școlar introdus în Ardeal, plecând la Universitățile din străinătate.

— Noul protopop ortodox al Alba Iuliei. Suntem informați, că dl Alexandru Baba, alesul sinodului electoral, a fost întărit de către Consistorul episcopesc ortodox din Cluj de protopop actual al districtului Alba-Iulia.

Grăbiți la Restaurantul

Esperanto

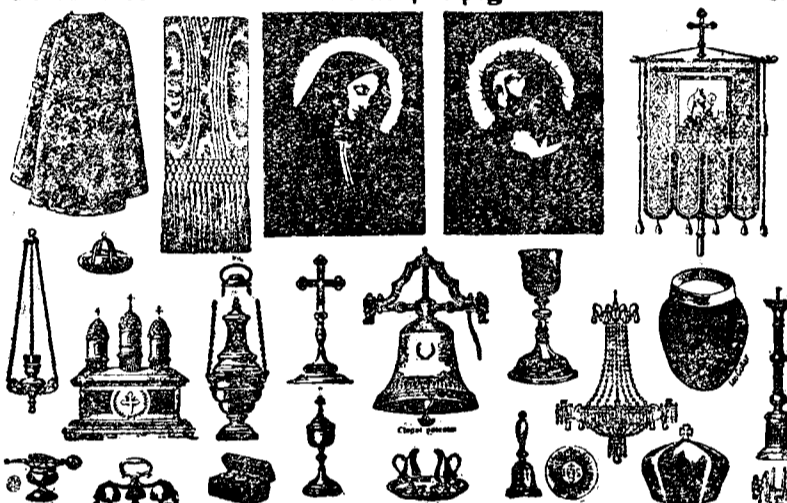
Abonament lunar 990.

Cupoane de mâncare.

Pierzând în ziua de 30 Oct. crt. pe drumul dela Piața Unirii până la Gară un portmoneu conținând bani și acte personale, rog pe cel ce l'ar fi aflat, a reține banii și portmoneul și a-mi trimite actul meu militar la adresa Gheorghe Halarevici, Sâncrain poșta Aiud jud. Alba.

**Cea mai mare firmă românească din Ardeal
Alexandru Anca, Cluj**

Fabrică de clopote. Mare depozit de Ornate, icoane și cărți bisericești.
Fondat 1908. Mare Librărie și Tipografie. Fondat 1908.

Nou! O nouă Carte de Rugăciuni. Nou!

Cu onoare Vă anunțăm, că a apărut în ediția mea, și se află de vânzare cea mai nouă și împrejurărilor actuale cea mai potrivită carte de rugăciuni, învățături creștinești și cântări, intitulată:

„CĂRAREA FERICIRII“

întocmită din cărțile rituali a Bisericii din orient și alte cărți de pietate de George Mânzat preot în Dej, cu aprobarea Preașfințitului Domn Dr. Iuliu Hossu episcop și a Ven. Ordinariat de Gherla sub Nr. 581—1925.

Această carte de un conținut bogat e întocmită astfel, încât să poată servi spre îndestularea lipselor sufletești a credincioșilor de toată categoria.

E cea mai potrivită carte pentru elevii din școlile medii, normale, primare, școlile de adulți și de meserii, pentru cantori, militari, poporul de rând dela sate și orașe de ambele confesiuni.

Intellectualii noștri iubitori de biserică, vor afla în urmă într'ansa, cartea cea mai acomodată pentru trebuințele lor sufletești, iar damele pe lângă tot aceea ce nobilitează și înfrumusează sufletul unei femei, — vor putea avea cartea cea mai elegant executată dintre cărțile de rugăciuni românești apărute până acum.

Conține capitolele următoare:

- Despre rugăciuni. (Învățături).
- Rugăciuni de dimineață.
- Rugăciuni la Mănecat.
- Despre S. Liturghie. (Învățături).
- Rugăciuni la s. Liturghie.
- Urmarea s. Liturghii.
- Rugăciuni la Însărat (vecerne).
- Rugăciuni de seară.
- Despre Taina Pocăinții. (Învățături).
- Rugăciuni înainte și după Mărturisire. Cei șapte ps. penitențiali.
- Despre s. Taină a Cuminecăturii.
- Învățături despre s. Taină a Cuminecăturii.
- Meditație despre s. Cuminecătură.
- Rugăciuni înainte și după s. Cuminecătură.
- Rugăciuni ocazionale.
- Cinstitul Paraclis a Pr. V. Maria.
- Canon de mângâiere către Domnul Nostru Isus Hristos.
- Troparele și condacele Învierii.
- Troparele și condacele sărbătorilor.
- Pricesne.
- Troparele morților.
- Colinzi și cântece de stea.
- Viersuri la morți. (Viersul lui Lazar... Cu lacrimi și fiori.
- Cântare de smerenie către Domnul Nostru Isus Hristos.

Se pregătesc în următoarele ediții (legături):

- Legată în hârtie tare carton bucata Lei 85.—
- Legată în pânză fină cu cruce aurită bucata „ 140.—
- Legată în Piele Lux tipărită pe hârtie velină aurită pt. dame 280 și 350

În interesul propriu rog să faceți comanda de pe acum deoarece s'a pregătit în număr limitat.

La comenzi până la 10 exempl.

primiți 5% rabat reducere.

Cu stimă

Alexandru Anca
librar — Cluj.

Preț Curent pentru Ornamente bisericești:

Odăjdii (Vesminte preoțești) constă-tătoare din:
1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mânecușe, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și culori din damast de mătase în calitate deosebite cu prețul de 8000—25000 Lei.
P r a p o r i:
două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză chipul după dorință are 3—4 tăieturi cu posomant aurii sau argințiu prețul unui prapor dela 3000—6000 Lei fără rudă.
Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori se trimis numai contra 200 Lei anticipativ.
La restituirea mustrelor să predau banii.